

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . . . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 ар. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о год. 6-й понолудни.
Редакция, адміністрация експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндоґо ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лиш на попередне застереженя. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надсланим» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Перше змагане

до законного управильнення язикового питання в Австрії.

(Конець).

Новочасна національна політика кладе натиск в многоязичній державі зовсім природно особливо на язик, однак живий зміст національності сим ще зовсім не вичерпує ся. Навпаки треба ще зазначити, що язикове питанє не є ще виключно питанєм мови; в многих випадках є язикове питанє лише політично-адміністраційним експонентом своєрідних економічних і суспільних відносин.

Неясність про язикове переминенє людности спричинила, що предложенє про язикове переминенє урядів є неясне. Закон для Чех називає уряди в язиковомішаній області як-раз двоязиковими (§. 11.) і говорить для них про оба краєві язики, але в поясненях довідуємо ся, що в «двоязикових» урядах можуть бути установлені також урядники, котрі знають лише оден язик, і притім ставить ся нечувану засаду, що двоязиковий уряд буде для таких урядників найліпшою язиковою школою! Урядник в двоязиковім уряді має прецінь своє становище в двоязиковім відділі (сенаті) і є установлений до урядованя в тім своїм язичі; на щож єму знаня ще другоґо язика? При висімі краєвім суді в Празі н. пр. є окремі одноязикові відділи — чиж наведена граматикальна указка має значіне для їх урядників?*)

*) Предложеня уживають для означеня національности не досить точних висловів; читаємо о сторонах: «die der Amtssprache kundig oder unkundig sind», про «Unkenntniss der Sprache», «sich bedienen der anderen Landesprache» і про «Sprache der Partei»; побіч «beide Landesprachen» читаємо «von der im Bezirke oder in der Gem. inde üblichen Sprache», а навіть читаємо про «Umgangssprache»!

Язикове предложенє правительства, се мій перший і найбільший закид, є односторонне, оно стоїть на одностороннім, чисто механічним і абстрактним становищі — мериториальній засаді. Виравді поручає ся для розмеженя узгляднене бажань людности, а також комунікаційні і иньші відносини (§. 1. чеського предложеня), але се узглядненє остане іменно абстрактним бажанєм.

Се можна як на долоні бачити з недостаточного статистичного інстрованя предложень. Наше сторонництво вказувало вже на суперечність, яка в тім містить ся, що національне розмеженє має бути переведене на основі спису людности, який мав виказати розговорну мову а не матерню. Крім того не подають статистичні табелі ніякого поученя про число і організацію урядів і їх агенд, їх язикове приспособленє і т. п. словом, недостає властивої підстави до основної реформи адміністрації, якої тепер конче потреба для розвязки язикового питання.

Другий і важний закид мій є: правительствоне предложенє повинно було певні постанови яснійше і точнійше висловити! Як часто покликуюмо нашє правительство, щоби вже раз залишили політичну струсю забавку! Они осягають все лише зовсім противний добуток, як наміряють. Явно сказавши, предложенє вимагає, щоби всі чеські урядники зміли по німецьки; пощож говорити тут о «цілковитій взаімности», коли потім говорить ся про близше неозначені домаганя зовсім своєрідної адміністрації державної, при чім державу підносить ся на старий абсолютистичний лад до політичного хмарного зазулячого гнізда! Коли в примітках висказане переконанє, що знанє німецької мови є для урядників «конечне» — то се не відповідає предложеному закону. Та не потрібна і шкідна «премудрість» вилазить з

всіх кутиків і кінців предложень. Так н. пр. признає ся певні пільги в Чехах в одноязикових областях для сторін, несвідомих урядової мови, що являють ся без адвокатів і нотарів; щож діє ся з сторонами, що знають уядову мову, а також приходять без нотаря або адвоката? Противсталенє сторін, заступлених адвокатами і нотарями, сторонам, які не заступлені ними, є в предложеному законі, що має перевести національне розмеженє, атентатом на льогіку і політичну людність; ті виводи впливають прямо немילו.

Таких кручків єсть більше в предложенях. Так н. пр. для Моравії (§. 9.) нема сказано, яка мова в урядових написях двоязикових і т. и. має бути першою; в предложеному для Чех (§. 17.) поручає ся бодай розговорна мова(!) більшости населеня.

В подробиці предложень не вдаю ся. Уважаю основну засаду, її проповідні точки неоднотільними і річево недостаточними; правительство мусіло би собі ясно здати справу про конечну в Австрії потребу реформи адміністрації, мусіло би виложити річево основні точки сеї реформи і з той точки погляду взяти ся до розвязки язикового питання.

ДОПИСЬ.

III.

(Справа Федора Боцвінко в. Рокішук-Джоґлюк з Ясенова горішного).

(Конець).

Коли вже маю кінчити сю допись, приносить мені Фед. Кумлик про «два кавалки судові», — оден, що с. k. Prokuratorya rządowa nie znajduje podstawy do dalszego ścigania Icka Zebnera. (навіть не назвуть жида властивим іменем Icko Stettner) w dochodzeniu o zbrodnię oszustwa z powodu wniesionego przez Pana przeciw niemu doniesienia do redakcyi gazety wiedeńskiej. Kołomyja

32

ГЕНРИК ІВЗЕН.

Як ми мертві воскреснемо.

(Далі).

ПРОФЕСОР РУБЕК
зміненим голосом.

Чи не мала би ти охоту поїхати з нами і замешкати в нашій віллі?

ІРЕНА

дивить ся на нього з погірдливою усмішкою.
Разом з тобою — і тою другою дамою?

ПРОФЕСОР РУБЕК
напрасно.

Разом зі мною — як за давних днів творчости. І відчинити ті всі брами, що позачинювали ся у моім нутрі. Не зробила би ти сього, Ірено?

ІРЕНА

пересить головою.

Не маю вже ключа до тебе, Арнольде.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Маєш ключ! Ти одна лише маєш!
Просить і молить.

Поможи мені, аби я почав іще раз жити.

ІРЕНА

незворушена як передис.

Пусті мрії. Даремні мертві сні. Наше пожитє не воскресне ніколи.

ПРОФЕСОР РУБЕК

уриває коротко.

То бавмо ся бодай далі.

ІРЕНА

Так бавити ся, бавити ся, лише бавити ся.
Сидять і кидають листє і цвіґти до потока, пускаючи їх з водою.

Із стрімкого берега з лівого боку надходить дідич Ульфґайм і Мая, за ними слуга із псами, які веде далі на право.

ПРОФЕСОР РУБЕК

побачив їх.

Ах, йде мала Мая з Медведюком.

ІРЕНА.

Твоя Мая?

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Або його.

МАЯ

роззираєть ся докола, побачила що вони сидять обов над потоком і кличе.

Добраніч, Рубеку. Сні про мене. Я йду тепер шукати пригод!

ПРОФЕСОР РУБЕК

відкликнув її.

Щож то буде з тих пригод?

МАЯ

наближаєть ся.

Житєм хочу заступити весь иньше.

ПРОФЕСОР РУБЕК

глумить ся.

Так, ти також, мала Майо?

МАЯ.

Вже-ж! Я зложила також слідууючу віршу:
Співває врадувана.

Я свободна, я свободна людина!

Вже минула неволі година,

Я свободна як пташка людина!

Так мені здаєть ся, що я проснула ся на-решті...

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Здаєть ся.

МАЯ

віддишав повною грудю.

Ах, яке то щастє проснути ся і чути ся таким легким!

13/6 899 L. St. 953/99 // 2 c. k. Prokurator Kowalski. Я побоююся, що gazeta wiedeńska завстидає деякі наші часописи в піднесені кривди тих трьох гуцулів, а бажав би, щоби хоч в половині деякі наші часописи так горячо віднеслись до справи тих гуцулів, як се зробила «Deutsche Zeitung» під д. 21. 4. 899 ч. 9810. — Другий «кавалок» то візване для Федора Кумлика w sprawie karnej przeciw Icka Cechnera (Itzig Stettner) на 10. 6. 1899 до ч. 60. Коли я гуцула спитав, яку ви мали там справу, гуцул мені відповів: «прийшли ми всі три, я, Федір Боцвінко і Сем. Палійчук і сендзя питає ся мене, чого ви хочете, грошей? чи що? Кажу, я грошей не хочу (за зліцтований ґрунт Федора Кумлика лежать в депозиті суд. гроші), я домагаюся ґрунту мого тай укараня Іцка Цетнера за ошуканство. — З Богом — з Богом! тай уже було по праві».

Коли би се мало бути «правдою», то ледви і було де подібне доходжене в справі карній, та сего не рухаю, а зверну ся до першого «кавалка» судового. Межи паперами тих 3 гуцулів є кілька записані dochodzeń... тож я мушу від себе сказати слово также про таке понехане доходженя.

Перед 2 чи 3 роками донесено мені, що оден протегований віт крав дерево в ерекціональнім лісі. Я звернув ся в тій справі до б. команданта стації жандармерії п. Цимбаліста, щоби займися справою, але той пан займавсь під той час иньшими справам. Коли в м. р. мені знову донесено, що сини того віта за его відомостю крадуть дерево з ерекціонального ліса, а коли ще до того синова віта зізнала мені, що віт висилає обох синів і обі синові раз по раз *ночами на крадіж до ерекціонального ліса*, я зробив карне донесенє. Eventus: справа упадає. Колиж я счудований спитав судию, а то як? — він мені відповів, że prokuratora nie dochodzi takich spraw, bo to wiele kosztuje, тож я собі подумав, от то як? Коли той сам жандарм Цимбаліста доносить, що я агітую в церкві за руским кандидатом (я читав лист пастирський австр. єпископату), то на донесенє такого Цимбаліста робить прокуратурия доходженє і то в коссівскім суді, бо кутський суд ексцепували, хоть то *bardzo wiele było by kosztowało*, коли бим був хотів справу проволічи, а не показати відразу, як такий Цимбаліста грубо ошибнувся. Коли правда, що лише о кошта ходило, то не одною міркою мірять ся...

Дивно, що за тих 5 разів побуту покривджених гуцулів у Відни, не справив їх ніхто до руских послів. Также signum нашої хороби-політиканства на засаді «нехай не буде ні тобі ні мені». На похвалу заслугоє поведене з гуцулами п. членів «Przytuliska» у Відни, як і б. мін. Єнджейовича, а знову годі похвалити поведене

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Добраніч, Майо — щастя желаю.

УЛЬФГАЙМ

кричить озлоблений.

Здорові були! До чорта там із вашими желаньями! Хочете загікати нас! Не бачите що вибираємо ся на польованє.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Що ти принесеш мені з польованя, Майо?

МАЯ.

Дістанеш хижу птицю до модельованя. — Я пострілю її для тебе.

ПРОФЕСОР РУБЕК

сміється із гірким глумом.

Так, пострілити через недогляд — до сього ти все стриміла.

МАЯ

метнула головою.

Ах, дайно ти мені спокій тепер!

киває головою і усміхається ся хитро.

Бувай здоров! — Щасливої, спокійної, літньої ночі!

ПРОФЕСОР РУБЕК

вссело.

Дякувати. А всього лиха в сьвітї на вашу голову і на ваше польованє!

(Далі буде).

XX. Pastora i Stojałowski-ogo — не вже яко краянів, але хотьби яко духовних. — Найбільша трудність була порозуміти ся з гуцулами, бо так міністер як і др., з котрими гуцули стикали ся, майже нічого не розуміли тих гуцулів, тож з того вийшло дивоглядне, що міністер наказав судови в Жабю, аби нам на ново право зробив».

Коби у мене хист пера Золї, бо охота помогти покривдженим не менша, коби у нас публіка не така, котра бачить скорше «під лісом», котру більше цікавить справа Agaten-івної (жидівочки) або те, на чім хінський цар повів ся, то я би не про одну справу написав, а так перестав на переданю гуцульського плачу-оповіданя, з деякими моїми на певних підставах поданими замітками. Коли би хто був перед 30 рр. відніє хоть де-що з тих моїх заміток прилюдно, був би коссівський повіт найбогатший в цілій Галичині. Прошу наших п. п. послів подбати за зновленє процесу в справі тих трьох гуцулів. Повелось п. Соколовському зновити процес невинно засудженого за викрадені тайни війскові Robert-a Stiller-a, то поведе ся і нашим послам в сій справі, щоби тим невинно в старці пущеним гуцулам помогти.

Делеґації.

Вчера пополудни відбуло ся під проводом дел. Яворского пленарне засіданє австрійської делеґації в Будапешті:

Дел. Вахвянин вніє інтерпелляцію до міністра війни в справі відбуваня війскових вправ 80 п. п. підчас руского Великодня. Відтак приступлено до дневного порядку, іменно до нарад на бюджетом міністерства заграничних справ. Справоздавець проф. Бакегем зазначає, що бюджет зріє о 250 тисяч корон видатку на управильнення конзулярних справ, а ширші виводи застерігає собі на конець дискусії. Молодочех, дел. Кафтан виступає против тридержавного союзу. Берлинська подорож цісаря, хотий була дуже удачна, то однак Чехи побоюють ся, чи не зашкодила она великодержавному становиску Австрії? Коли се була фамилійна візита, то могла була обійти ся без дипломатичного апарату та без міністра заграничних справ і других функціонерів. Тридержавний союз стратив популярність. Зглядом окупації Босни та Герцоговини Австриєю обі союзні держави заняли були свого часу неприхильне становиско.

Італія грозила окупацією Альбанії, а в звязі з сим стояла подорож цісаря Вільгельма до Відня і нашого цісаря до Петербурга. Бесідник покликає ся на промову угорского президента міністрів Селя, яка кидає дуже сумніве сьвітло на непохитну приязнь союзників, а найліпшим доказом сего є видалованє з Прусів австрійських робітників. З берлинської подорожи цісаря намагано ся зробити демонстрацію, яка могла би прийняти легко агресивний характер, зовсім не пожаданий для Австрії. Наша держава ніколи не стане вазалем Німеччини, а повинна радше прихилити ся до Росії, бо з єї сторони, так само як і від Італії не потребує побоювати ся жадного нападу.

Наш вірний союзник, Німеччина видерла нам Малу Азию, через заложене залізницї, та позбавила нас сторони, куди ми мógли би звернути нашу еміґрацію. Пяти процентове підвищенє мита від пива та підвищенє нової тарифи митової є лише дальшими доказами єї «вірности». Супротив Росії австрійська політика є дивно недовірливою, а єї поведене супротив Сербії, Болгарії та Чорногори викликає в Росії невдоволенє. Тіснійші зносини з Росією створили би нашому експортові торговельні місця у східній Азії, Леванті та середущій Азії. Відтак переходить бесідник на справу чеської обструкції та доказує, що она має на цілі лише рівноправність обох рівно-вартісних народів в Чехах. Вкінци дел. Кафтан заявляє, що буде голосувати против бюджету, бо Чехи не мають довіря до міністра заграничних справ.

Дел. Венгайц заявив, що полудневї Славяне стремлять до з'єднаня всіх славянських племен в одну цілість, в рамках габсбургської монархії. Наплив італійского елемента зменьшає їх симпатії до тридержавного союзу.

Дел. Странський заявляє, що Чехи не підносили би закидів против тридержавного со-

юзу, колиб з ним не лучили ся надто великі жертви та розрив добрих відносин в Росією. Берлинську подорож цісаря старано ся визискати для німецьких партійних цілій, а на се особа нашого монарха стоїть за високо. Відтак бесідник критикує заграничну політику австрійську, яка не уміла вихиснувати своєї співучасті в пацифікації Крети, як се вчинила Німеччина. Справа австрійского аташе військового ґр. Гісля в Царгороді є знаменною проявою в сїм напрямі. Загранична політика ґр. Голуховского є виключно аристократичною та не принесла жадних економічних користей для держави. А хотий він офіційально не мішав ся у внутрішні справи, то використовував свій вплив у цісаря на хід внутрішних справ та завсїгди против Чехів, і тому они мають до его політики непримириме недовіре.

Дел. Демель заявляє, що злишні розприви над заграничною політикою, яка відповідає бажанням кожного австрійского патріота. Належить держати ся сильно тридержавного союзу, а тішити ся з того, що відносини з Росією є приязні під кожним зглядом. В економічній області повинно навязати ся тіснійшу взаємність між Німеччиною а Австро-Угорщиною та старати ся розширити єї і на другі держави. Відтак бесідник звертає ся до Чехів, щоби свої жалі підносили у Відни, де конечно мусить прийти до порозуміня. Се викликає горячу полеміку зі сторони Молодочехів, яку дел. Демель кінчить горячим зазивом до них, що початок примиреня вже зроблений, та нехай они лише приложать руку до санації національного заклоту в імя рільних та промислових інтересів населеня Австрії.

Дел. Сляма говорить про видалованя австрійських робітників пруским правительством, де з Битомя в Горішнім Шлеску видалено недавно 199 осіб. ґр. Голуховский зазначає, що се зарядженє вже відкликане. Дел. Сляма домагає ся такого самого поступованя супротив Німеччини, та звертає ся против Демеля, що не Чехи, але Німці розпочали обструкцію. Що-до поїздки до Морави, то було се лише звидженєм етноґрафічної виставки. Чехи не їздили туди нічого просити, бо не потребують сего, коли становлять шістьмільоновий нарід, який може жадати своїх прав. (Оплески Молодочехів).

На сїм перервано засіданє до слідуєчого дня в полудне.

НОВИНИ.

— Календар. В неділю: ґр.-кат. Ізидора; рим.-кат. Йоана. — В понеділок: ґр.-кат. Пахомія Великого; рим.-кат. Вільгельма.

— Повне затьміне сонця (у нас тільки часткове) припадає в поведілок дня 28. мая і буде тривати взагалі від год. 1. мін. 49. до год. 6. мін. 12. Найбільше затьміне припадає о год. 2. мін. 51.

— Непідняті грошеві перекази. «Gazeta lwowska» ч. 120 з с. р. оголошує 238 непіднятих грошевих переказів з почти в ріжних місцях і до ріжних адресатів в Галичині.

— Мобілізація москвофілів. «Галичанин» заповняє ціле послідне число справозданями з відбутого недавно «собрания Русской Рады» та «галицко-русской Матици». Собраніє «Русской Рады» переживало ще спомини недавньої консолідації, яку москвофіли так хитро визискали для своїх цілій; а «Галицко-русська Матица» сама висказала признанє цілковитого застою та бездільности. Оба «собрания» мали на цілі нові мобілізації москвофільських елементів в Галичині, тому ми вернемо ще до єї справи пізнійше.

— Загальні збори «Русской Рады» у Львові відбули ся позавчера в сали Народного Дому при участі (як пише «Галичанин») 180 членів. Наради вітворив др. Ів. А. Добрянський о годині 9^{3/4} рано, пояснюючи цілі зборів і сучасне положене. Головою зборів вибрано адв. Рожанковского, заступником о. дек. Чубатого, а секретарями д-ра Чержунчакевича і о. Приселонского. Відтак здав справу з діяльності виділу секретар др. Павенцкий, а потім наступили реферати. О. Корн. Сеник говорив про положене в краю і про краєві відносини, а Осип Мончаловский про положене в державі і про взаємини між державою а «русским» народом. Оба реферати рішено подати до відомости центрального правительства в формі меморіялів. Опісля вибрано новий виділ, в склад котрого увійшли: Б. А. Дідицкий, др. І. А. Добрянський, крил. Павликов, о. Давидович (зі Львова), О. А. Мончаловский, др. В. Г. Лагола, др. Л. А. Павенцкий, др. Ф. С. Заяць, І. Н. Пелех і Ю. І. Сьокало. Збори рішили змінити

статут товариства в тім напрямі, що для важности рішень кожних зборів треба присутності лише 50 членів (за рік зредукує ся на 10. *Прим. Ред.*) та що селянам і міщанам може виділі знизити членську вкладку на 1 корону річно. Поручено виділові на случай виборів скликати на раду мужів довіря для обговорення відповідної тактики, а також поробити приготування до наближучої ся конскрипції. Народи закінчено о 2. годині пополудни.

— **3 хроніки львівських порядків.** Рік тому минає, як вся львівська праса піднесла справу тріпаня диванів, коців, одіжи і т. п. на галеріях та бальконах поверхових каменець. Та на сїм і покінчило ся. Часописи собі писали, а львівська комісія здоровля мабуть того не читала, і бакцилі летять собі здорові, на крилах порохів, стрімголов з найвищих поверхів на голови переходячої публіки. Тисячі всяких розпорядків видає санітарна комісія мешканцям Львова, а про сей найважнійший забула. Можна в день йти з ліхтарнею через подвіря, так темно від пороху, можна пчкати після впадоби, — а поправи в тім згляді не було і не буде!

— **Хто читав** наші дописи з Косівщини, сей певно зворушений до глибини душі недолею трех нещасливих жертв жидівської захланности, гуцулів Семена Палійчука, Федора Кумлика та Федора Боцвінка. Всі они дістали єя необачно в сїти косівських павуків і ті павуки виссали з них послїдну каплю їх добутку та пустили їх з торбами. Наш дописуватель, що розслїдив їх справи так основно та голошеном подробиць бажає спонукати ревізію процесів сих трех гуцулів, просить нас відкликати ся до милосерних сердець земляків, щоби зволили ласкавими жертвами хоть в дечім пособити сїм колишнім господарям, що на глибоку старість остали ся без даху та без кусника землі. Отерта сльоза бездольних нуждарів буде брилянтом сянтя у жемчужі ваших заслуг перед Богом! Ласкаві датки просимо вислати на руки Вл. о. Івана Попеля в Довгополю галицкім, почта Довгополе (Буковина) або до нашої редакції.

— **Вистава дробу у Львові** відбуде ся в днях 2. 3. і 4. червня (в лат. Зелені сьвята) на площі повиставовій заходами краєвого товариства для хову дробу, голубів і криликів. Вистава буде складати ся з різних груп, як дріб селянський, зложеній з усяких рас і родів курок, качок, гусей, індиків, пантарок; дальше буде виставлений дріб поправний і расовий, а також бажанти і лебеді, всякого рода голуби, крилики, свинки морські і т. п., птиці-сьпіваки і вкїнци продукти мертві: дріб різаний, яйця і пера. З виставою злучений і відділ обіймаючий взірці, моделі, пляни курників, штучних заведень до вигрівана курят і т. и. Вистава відбуде ся під проводом ректора академії ветеринарії д-ра Йос. Шпільмана.

— **Стилевий злодій,** Томашевский, увязнений в Кракові допустив ся також злочину многожешьства. На разі зголосила ся письменно до краківської поліції перша жінка Томашевского, якась Софія Гофман з Петербурга, з якою подружив ся Томашевский під назвиским Маріяна Йосифовича, взяв з нею шлюб в Петербурзі, а описав єї покинув. Заходить підозрінє, що увязнений злодій мусить мати ще більше шлюбних жінок.

— **Убийство в Гвіздци.** Завідателя дїбр гр. Коморовского якогось Антона Мацку, замордував невислїдженій доси злочинець дня 21. мая вечером, скритоубийчим способом. Небіщик вийшов вечером оглянути обійсте і не вернув вже більше. Найдено лише єго трупа, закопаного в гною. Убийник сповнив страшне діло вилами і просадив Мацку на скрізь. Покійник полишив жену і двоє дїтій.

— **Памятник.**

Як для Тебе все
била моя грудь,
не забудь!
Радости часи
й горя довгі дни
спомани!
Як все зло змивав
з нас життя ручай,
Ти згадай!
І що праця, труд
збережуть від плям,
се затай!
А що щастє всіх,
свого щастя здрий —
при тім стій! Л. Л.

— **Вибух кисня.** В Люблині лучило ся перед трома днями нещастє, якого жертвою упав п. Нечаєв, учитель математики і фізики в тамошній мужескій гімназії. Около 7. години вечером п. Нечаєв приготував ся до представлення в своїм домі зникомих образів, які мав показувати запрошеним гостям. До сїї ціли мав ужити сьвіжо спроваджені в Лондона машини до витворюваня кисня. Назав, чито з причини злої конструкторції машини, чи з неосторожности вибух утворений летень, а відірваний кусень машини ударив Нечаєва так сильно в лїве око, що оно виплило. Гук при вибуху кисня був так сильний, що робив вражїне арматного вистрілу. В цілій каменниці потріскали шибї, а кусні зе-

лїза з машини повибивали вікна в каменниці, що стояла по другій стороні дороги.

— **їзду на однім колесі** вже нераз подивляла публіка по цирках, однак в новоїорскім цирку штукар Кільпатрік доказує щось такого, про що навіть філософам не снило ся. Ото на однім колесі він виконує *одною ногою* всякі карколомні їзди, а на закінченє зїздить по сходах 169 стїп високих з самого верхка цирку.

— **76 кілометрів** на годину зробив п. Бесоне при перегонах на мотоциклях на дорозі з Етами до Абліс. Дурне, що їхав так, як найскорший курьер, але які там мусять бути дороги! Сего галицький подорожник не може собі представити.

— **По воді і суші.** Данський інженер Магралєн построїв новий мотор, якого можна уживати з однаковою користю і на воді і на суші. Недалеко Копенгаги находять ся два озера розділені невеличким, бо 300 метрів широким шматом суші. Густо заселені бережежа обох озер не мали доси одноцїльної та вигідної комуїкації, а постронє каналу між обома озерами було за дороге. Щоби сїй недогідности запобічи, вивдував інженер Мергелєн машину, котра перепливає озера яко паровий корабель, а по суші переїздить по шинах яко моторовий віз. Сей оригінальний автомобіль доси перевіз вже звиж 20 тисяч осіб.

— **За молоко.** В Лупеницях коло Райхенав в Чехах напала товпа 400 робітників з Бамберга на хутір старости Кучери, якого уважали справцем подорожїня молока в райхенавскім повіті. При бійці, яка счинила ся, зранено тяжко чотири особи, між ними і сина Кучери. Шкоди на хуторі не виряджено великої, бо ще в час наспїла поліція, яка арештувала кількох справців нападу.

— **3 давних літ.** «Tygodnik samb-drohobycy» подає такий цікавий образок народних вірувань в давнійших часах: «Підчас першої холери в р. 1831. прийшов до Нагуєвич, дрогодицького повіта, якийсь вандрівний кравець з Фельштина і ночуючи у одного з тамошних господарів, наговорив єму про холеру, що то опирі підтинають людські голови. В кілька день після побуту кравця, сказав хоровитий 7-літний хлопець господаря, у котрого кравець ночував, що дійсно опирі підтинають людске житє, та що в Нагуєвичах находить ся кількох опирів. Летом лискавиці повнеслась ся вість по селі, а небавом прибула до сего господаря ціла громадска рада зі своїм вїйтом. Хлопець запитаний, чи пізнав би опирів, заявив, що так. Сейчас покотилась по хатах кулька, як зазив всіх мушци на загальне віче коло церкви. Коли зібрала ся вся громада, вїйт уставив всіх в довгий ряд, а хлопець з вїйтом оглядав кождому руки, а хто мав на долонях певні знаки, на сего вказував хлопець як на опира і єго відставлювано на бік під сильну сторожу. Сим способом найдено в селі сїмох опирів, котрих ціла громада повела на пасовиско «Байзар». По дорозі збирано хворост, дрова, солому, а коли прибули всі на «Байзар», розпалено великий костир, на яким палено мнїмих опирів одного по другім. Коли який з огня вискакував, привязувано єго в середину довгого шнура і так держано в самій середині ватри. Таким чином вже чотирох страчено, але четвертий був мудрійший від своїх попередників. Коли єго вкинено в огонь, він сейчас вискочив з него і крикнув: «Гей, панове громада, даруйте житє, а я вам дам раду». На сї слова підїхав на кони один з місцевих богатирів, Левицький і попросив старшину, щоби дозволила сему опирови піти з ним до єго недужої доньки та єї уздоровити. Громада пристала. Левицький повів опира, сам їхав на кони, а тамтої йшов побіч піхотою. Коли проворний опир побачив, що далеко вже оба відїшли, одним рухом скинув Левицького з коня, сам скочив в сїдло і спас ся від смерти. — Епілог палєня опирів покінчив ся був перед кримінальним судом в Самборі, де головнійших виновників покарано вязницею. Ся подія записана на вічну памятку при кінци служебника в горішній церкві в Нагуєвичах.»

— **Величезний альбом злочинців,** в яким будуть міститись фотографії всіх міжнародних злодїїв, задумало заложити французске правительство в Парижі, з огляду на безпечєнство перебуваючих на виставу чужинців. Доси надїслано вже збірки фотографій з Нового Йорку і Лондону, а найбільшу має прислати Росія.

— **Кенкурси.** Повітовий виділ в Тернополи розписує конкурс на посади двох окружних лікарів, з місцем побуту одного в Чернихові, а другого в Микулинцях. Термін вношеня подань до 6. червня с. р. — Окружні ради шкільні* коломийска, переворска, гусятинська і сокальска оголошують конкурси на посади міських і сїльських народних учителів.

— **Ц. к. Дирекция залїзниць державних** оповіщує:

З днем 1. мая с. р. отворено в Сольного-роді, на площі торговельній (Electricitäts-Hotel), бюро інформаційне ц. к. залїзниць державних, получене з продажею білетів, як також приймаєм і експедицією пакунків і посилок поспїшних.

— **Дрібні вісти.** Цісар надав заступникови начального редактора «Wiener Ztg.», др. Еміліянови Леблови титул і характер правительственного радника з увільненєм від такси. — Міністер торговлі розпорядив, що в будучности буде іменувати почмайстрів лише за декретом. Платня їх буде виносити між 1400 до 2400 корон крім пятїлїтїй і службових додатків. — Богатого купця Нахмана Гальперна в Станиславові арештовано під закидом фальшивої криди. Має там істнувати формальний банкротский картель жидівський. — Лєшек Цукер, дрогюерист у Львові охрестив передвчєра свої двох дїтїй, а небавом і родичі мають перейти на католицьку віру. — Недавно оголосили відєньскі дневники складку на вдову по звїснім гумористі Сахер Масоху, яка в нужді проживає у Відні. З Лондону за-протестувала також жінка Сахер Масоха, що она не потребує жадної складки. Показало ся, що небіщик мав дві жінки. — Зенон Левандовський, австрійський конзуль в Бразилїї, купив в Куритибі з порученя львівського, географічного товариства 180.000 гектарів землі на продаж для польских поселєнців. — Процєс за голосне в своїм часі убийство Єви Абрамчуківної жидом Нутою Мармарошем в Яблонїці коло Тартарова, який відложено для доповненя слїдства, відбуде ся в червни перед станиславівским судом при-сяглих. — Хірургічна клініка ягайлоньского університету по переведеній реконструкції, отворить ся д. 29. с. м. — Спїлку злодїїв-фротєрів викрито сими днями в Москві. Они сповнили в різних мешканях крадіжки на висоту 50.000 рублів. — В Харкові шляхтич Лєзєвицький з причини суперечки убив в своїм домі свого гостя, шляхтича Бавтиша; Лєзєвицький стрїлив пять разів з револьверу, а три кулі поцілили Бавтиша смертельно. — З днем 18. червря італїйска опера розпїчне ряд 30 представлєнь в міскім театрі в Кракові. — В Коломиї зничив огонь дїм і стайню вдови по Вебері, причім згорїла коро-ва і чотири безроги. — Гр. Сельма Стадніцка заїзвала перед суд в Відни свого батька, пенсіонованого радника двору, Тєдрихова, о алїментацию. П. Стадніцка в р. 1878. вийшла замїж за Йосифа гр. Стадніцкого, але він єї покинув і поїхав до Америки, де в 1893. році погіб на кінних перегонах. Гр. Стадніцка, не маючи ні звідки помочи, попала в нужду, а єї 10-літний син, Ервин, виховує ся у одного огородника. Графїня домагає ся тепер судовою дорогою грошевої помочи для себе і для сина. — Позавчєра лучила ся нещаслива пригода на кінних перегонах у Відни. О 400 кроків від мети скинув кінь «Пет», свого їздця та ударив єго кілька разів копитом в лице. їздця відвезено домів, а кінь сам прибув другий до мети.

— **3 наукового Товариства ім. Шевченка.** Наукова читальня при бібліотеці Товариства отворена що дня від год. 2—6 пополудни і в тім часі може кождий з неї користати. До дому ви-позичають ся книжки лише за кавциєю. — Канцелярия товариства отворена від год. 9—1 рано, а від 3—6 пополудни. В недїлі і сьвята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чар-нецького ч. 26.

Посмертна оповістка.

Марія Галан, учениця П. року учительської семінарії у Львові, упокоїла ся в 19. році жи-тя. — В. і. п.!

Телеграми.

Відєнь, 26. мая. На завтра скликано до Відня конференцію провідників клубів лївиці. Предметом нарад має бути нова проба уздоровлення парламенту.

Рим, 26. мая. Держави, яких війська находять ся на Креті, рішили вицофати їх зовсім з кінцем біжучого місяця. Вїйско має заступити міжнародна жандармерия.

Моравска Острава, 26. мая. Біля Поремби запало ся кілька закопів, присипуючи багато робітників. Одного убило, одного зранило смертельно, а двох лекше.

Льондон, 26. мая. Після наспїлих сюда вістий передна сторожа англїйска находить ся вже на 12 миль від Йоганісбурга.

Новий Йорк, 26. мая. На вчєрашнім, щорічнім банкеті клубу англїйских шкїл та університетів, відчитано телеграму міністра кольонїй Жемберлена, в якій висказує жаль, що в Америкі подїлені погляди на африканьску війну. Міністер не сумніває ся, що слухність англїйської справи добує собі остаточно неподільне признанє серед американьської місїї.

Малий фейлетон.

О. ФРАНЦ МЕШКО.

ДРАМА НА СЕЛІ.

з словінського переклав
ІЛЬКО КУЗІВ.

(Далі).

Ганка отворила рот від уха до уха та за-
реготала ся нелюдским голосом, мов худобина.
Червона яма устна з великої челюсти погано
виглядала із за грубих губ.

— Ні?!... А Господи!

Катрю, невикананого потомка пра-матери
Еви, аж свербів язик конечно відкрити цілу
тайну.

— Ні, — продовжала — батько наказав.

— О!...

З лоскотом, як би ударив рукою о дошку,
заперла ся губа Ганки. Ніс довгий, вузенький
гострий, покрив глибоко уста.

Аж зітхнула з радості і сердечного вдо-
волення, що її пощастило ся викрити таку дуже
цікаву річ.

— Так повідаєте, матусю Хмарихо! — за-
питала переражена піднесеним голосом.

— Та на смертній постели наказав йому!

— Страшно!

— І закликав його!

— Ой, ой! а она вірить хлопцеві та плете.

— От... що там мені до того!... Мушу іти
туди стежкою... Помагай Біг!

І пішла.

Зморщене лице Ганки усміхало ся із
свѣжих новин, сьміяли ся єї закислі, шклянні
очи тїшило ся в єї груди старе серце — бо по-
чуло свѣжу радість. Стара розносила всѣякі
правдиві і видумані новинки від хати до хати,
обмовляла цілий сьвіт — чоловіки і жінки —
усі люди, осібнож молодіж, що в єї груди бє
молоде, повне горячої любови серце, а чого она
уже від давна не знає... не відчуває...

На другий день знало ціле село, що Хмара
на смертній постели заборонив синові женити
ся з Оленою Романівною.

I.

Гарна красавиця була Олена-циганка...

Кілька літ тому під селом край ліса, осїв
чужий чоловік на купленім куснику землі від
Загірського. Власною працею, в потї чола, пово-
ли та з великим трудом побудовав хату для
родини, що складала ся з жінки і малої майже
трилітної донечки.

Всьо робив, всьо знав, щадив, а все вла-
сними силами, своїм розумом. Люди в селі кпи-
ли собі з нього.

— От, цигани! щентали премудрі голо-
ви. Тай то не дуже чесне імя «цигани» остало
при нїм на все. Може десять літ пізнійше умер
старий Роман. Полишив вдову, тринацять-літну
доньку, хатину і кусень землі коло хати, де
з року на рік росло трохи вівса, проса, гречки
і кукурузи. Вдова робила і дбала про себе і до-
нечку. Літом працювала сама. Аж горбила ся
ся коло тяжкої роботи.

Донечка розвила ся мов той пучок рожі
в ніжну і вонну цвітку. Виросла на найкращу

дівчину в селі. Трошки смагляве, мірно круг-
леньке, рум'яне личко, магоньове чорне волосє,
білі, дрібні зубки межі пишненькими устами,
чорні глибокі очи — се єї урода, а до того до-
бродушне серце, як мало якої дитини.

Але ніхто до них не заходив, бо була ще
молода, а до того «циганська дитина». Єї моло-
дого серця ще не огорнув перший, солодкий сон
любви. Єї серце було спокійне, свобідне, зам-
кнене як ніжна чаша білої лелї перед лучами
сонця...

Одного дня, може три місяці перед смер-
тю старого Хмари, косив Іван сіно на лузі не-
далеко ліса. Був свѣжий, гарний ранок. Воздух
спокійний, лагідний, чистий, здоровий. Ліс ще
дрімав в своїм сні. Хиба де-не-де дав ся чути
свѣв якої птвички, але скоро утихав. Серед спо-
кою, мовби слабенький подув вітру, тихенько
і легенько, боячи ся ніби мутити величаву ран-
ну тишину, зашуміло мокре листє. Кроплї роси
падали з листка на листок і на зелену траву
під деревом, на червоний, м'який мох...

Із за гори висувало ся поволи що йно схо-
даче сонце і обливало своїми ранними лучами
землю. Заблищала зрошена травиця в золотих
промінях, ціла природа задрожала від поцілун-
ку праведного, будячого житє, содїчка.

Як свобідний, як веселий був нині Іван.

В широкій, здоровій груди чув велике вдо-
воленє, щастє і крїпко втягав сїльський, свѣжий,
покрїпляючий воздух.

(Далі буде).

ПЛАШІВСКА
парова фабрика
дахівок і цегол

Стоваришенє зареєстр. з ограниченою порукою,
Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8
порукає:

дахівки подвійні вальцьовані — системи вінербергської
— барви червоної або чорної;
рурки дренаві різної величини.

Доставу дахівок обіймає для виго-
ди П. Т. разом з критем.

Цінники і прїбки висилає даром
Упрашає о численні замовленя

15—20 **Заряд.**

Товариство взаїмного кредиту
„ДНѢСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
— (дім „Просьвіти“).

удїляє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта
адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500
корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабу-
ляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першїм
місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не
посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручи-
телїв предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна
через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кра-
кові після всяких можливих комбінацій.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від
членів і третих осіб по 4%.

— Удїл членський виводить 50 кор., вписове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член
обезпечений в «Днѣстрѣ».

Інформації удїляє Дирекция листовно або агенти Товариства
взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень
„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне,
припоручене Вєч. Духовеньству і всїм вірним
Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всїх
трех епархій, обезпечає будинки, урядженє дома-
шне, скот, господарскї зняряди, збіжє в зерні і со-
ломі, сіно в стогах і будинках против шкїд огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го груд-
ня 1899 виводить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
„ емеритальний	18.166	60	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услїва
обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся без-
проволочно. До кінця 1899 року виводили випла-
ченї шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Полїси «Днѣстра»
приймає Банк красвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Днѣ-
стеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові, котре дає найкористнійші услїва.
представляє своїми фондами найбільшу гва-
ранцію і видає поліси і квїти в рускїм
язиці.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де не-
ма близько агентів «Днѣстра», приймає ся.
«Днѣстеръ» виплатив агентам по кїнець 1899 р.
провізїї 216.714 корон.

Львів, ринок ч 10. (дім «Просьвіти»)

КОНЦЕСІОНОВАНА ЧЕРЕЗ Ц. К. НАМІСНИЦТВО

Агенция газет і оголошень
Антонія І. Голендера
у ЛЬВОВІ, при улиці СІКСТУСКІЙ ч. 2.

приймає пренумерату місячну і кварталну на всї часописи, які виходять
в краю і за границєю в язиці рускїм, польскїм, німецкїм, французскїм і т. д.
по ориґінальних цінах.

ПРОДАЖ ПООДИНОКИХ ЧИСЕЛ.

Приймає оголошеня (інсерати) до всїх часописей обчислюючи їх
як найдешевше.

Бюро отворене від 7. години рано до 9. вечером.